

Większość dzieci mających trudność z prawidłową wymową głosek syczących opanowała już umiejętność właściwej realizacji głosek bezdźwięcznych „c” oraz „s” w izolacji, sylabach oraz nagłosie wyrazów. Podczas kolejnych zajęć skupimy się na utrwalaniu prawidłowej realizacji wywołanych głosek w wyrazach (pozycja nagłosowa, śródgłosowa, wygłosowa), w połączeniach wyrazowych oraz w zdaniach. Poniżej przedstawiam przykładowe zestawy ćwiczeń do wykorzystania podczas utrwalania głosek w domu.

Głoski szeregu syczącego charakteryzują się zbliżeniem do siebie górnych i dolnych zębów, ułożeniem warg w delikatny uśmiech oraz wytworzeniem w środkowej części języka tzw. rynienki, przez którą podczas wymowy kierowany jest strumień powietrza. W takim ułożeniu polecamy dziecku wymawiać podczas wydechu głoskę „c”. Pilnujemy aby język dziecka nie wysuwał się przed zęby.

Ćwiczenia przygotowujące:

- "wymiatanie" językiem za dolnymi zębami;
- "liczenie", "mycie" dolnych zębów od środka;
- otwieranie i zamykanie buzi z językiem umieszczonym za dolnymi zębami;

Ćwiczenia utrwalające prawidłową wymowę głoski „c”:

1. Utrwalenie prawidłowej realizacji w sylabach:

ca, co, ce, cu, cy;

ac, oc, ec, uc, yc.

cac, coc, cec, cuc, cyc

caca, coco, cece, cucu, cycy

aca, aco, ace, acu, acy

oca, oco, oce, ocu, ocy

eca, eco, ece, ecu, ecy

uca, uco, uce, ucu, ucy

yca, yco, yce, ycu, ycy;

cka, cko, cke, cku, cky,

cta, cto, cte, ctu, cty,

cpa, cpo, cpe, cpu, cpy.

Jeżeli wymowa sylab nie sprawia już dziecku trudności, przechodzimy do kolejnego etapu.

2. Utrwalenie prawidłowej realizacji w wyrazach :

-w nagłosie wyrazów: cebula, cyfra, cegła, cerata, cymbałki, cytryna, cena, cyrkiel, cela, celnik, cud, cały, cukier, cukierek, cement, cyrk, cokół, córka, cynamon itd.;

- w wygłosie wyrazów: plac, pałac, noc, moc, koc, owoc, pomoc, północ, piec, lipiec, goniec, kojec, wieniec, kopiec, widelec, latawiec, hamulec, budulec, jałowiec, palec, walec, pajac, makowiec, więc itp.;

-w śródgłosie wyrazów w sąsiedztwie samogłosek : maca, taca, placek, ocet, kocyk, owoce, ocean, motocykl, abecadło, ulica, tablica, kotwica, kamienica, klocek, praca, kucyki, liceum, plecak, plecy, tablica, itp

-w wyrazach w sąsiedztwie spółgłoski: ckliwy, cło, cwał, lekcja, nocleg, nocny, kolce, owca, wcale, porcelana, kolce itp.;

3.Utrwalenie prawidłowej realizacji w połączeniach wyrazowych:
cytrynowe cukierki

lekcja tańca

cały plecak

mocny ocet

pracowite ręce

bolący palec

placek owocowy

końcowa lekcja

pachnący cynamon

cały placek,

cukierki owocowe

4.Utrwalenie prawidłowej realizacji w zdaniach:

Baca pilnuje owiec.

Cela ceruje koc.

Na tablicy jest całe abecadło.

Na tacy są owoce.

Na ulicy stoi motocykl.

Robotnicy pracują w cegielni.

Kucyk galopuje po placu.

4.Utrwalenie prawidłowej realizacji w wierszach:

„Placek Jacka”

/autor nieustalony/

Oto mały Jacek, co wypiekał placek.

Placek owocowy, z lukrem cytrynowym.

Słodki i pachnący, pulchny i gorący.

Placek dla Celiny, Wacka i Lucyny.

Po wtrwaleniu głoski „c” przechodzimy do kolejnej głoski.

Ćwiczenia utrwalające prawidłową wymowę głoski „s“:

1.Utrwalenie prawidłowej realizacji w sylabach:

sa, so, se, su, sy;

as, os, es, us, ys.

sas, sos, ses, sus, sys

sasa,	soso,	sese,	susu,	sysy
asa,	aso,	ase,	asu,	asy,
osa,	oso,	ose,	osu,	osy,
esa,	eso,	ese,	esu,	esy,
usa,	uso,	use,	usu,	usy
ysa,	yso,	yse,	ysu,	ysy;

ska,sko,ske,sku,sky,

sta,sto,ste,stu,sty,

spa,spo,spe,spu,spy.

Jeżeli wymowa sylab nie sprawia już dziecku trudności „s“ przechodzimy do kolejnego etapu.

2.Utrwalenie prawidłowej realizacji w wyrazach :

-w nagłosie wyrazów: sanki, sandały, sałata, sad, sąd, seler, sekunda, syrena, serek, sól, sen,sukienka, sopel, syn, sypialnia, sala, samolot, samochód, sarna, sobota, sok, soda, sowa, ser, suchy, syrop, synek,sylaba itp.;

- w wygłosie wyrazów:nos, kos, las, pas, lis, los, kłós, głos, pies, adres,tygrys,ananas, kaktus, hałas, atlas, kompas, włos, głos, bambus, autobus, owies, magnes, napis, wąs, kęs itp.;

-w śródgłosie wyrazów w sąsiedztwie samogłosek :klasa, masa, osa, kasa, łusy, bosy, wesele, miska, pisak, masło, kosa, rosa, pasek, piasek, pisanka, basen, fasola, nasek, piosenka, włosy, wąsy, itp.;

-w wyrazach w sąsiedztwie spółgłoski:schody, sklep, skok, skała, skutek, skakanka, słowo, słoma, słowik, słoik, słonko, smak, smok, smutek, spinka, spokój, spodek, sroka, srebro, stal, staw, stół, stopa, stado itp.;

3.Utrwalenie prawidłowej realizacji w połączeniach wyrazowych:

słona sól

spokojny sen

snopek słomy

sękata laska

samochód osobowy

pusta sala

jasna smuga

wąskie spodnie

doskonały słuch

miejski autobus

wiejskie wesele

postój taksówek

wspaniały pomysł

4.Utrwalenie prawidłowej realizacji w zdaniach;

Pies jest smutny.

Las jest gęsty.

W lesie są smukłe sosny.

Na półmisku jest mięso .

W stodole są snopki słomy.

Sarenka skubie listki.

Na stole stoi pusty słoik .

4.Utrwalenie prawidłowej realizacji w wierszach:

„Pan Sum”

Mówi nurek do suma:

„Sumie! Co pan sum umie,
tak w sumie?”

A sum nic-wąsem machnął
i wodę dalej sunie.

Woła nurek do suma:

„Panie Sumie!

Nic a nic pan nie umie,
tak w sumie?”

A sum nic-tylko sunie
i sunie...

Bo słów ludzkich nie rozumie.

„Słówka”

Zapytała mądra sówka

-Jak piszemy trudne słówka:

stół, klasówka, suwak, pustka,
sum, truskawka, sokół, chustka?

i pytała ciągle sówka:

Jak piszemy trudne słówka:

Sówka, pusty, mus i usta
i spódnica, i kapusta

Rodziców dzieci ze stwierdzonym rotacyzmem lub pararotacyzmem (nieprawidłowa realizacja głoski „r“) proszę o kontakt ze względu na konieczność dokładnego omówienia zalecanych ćwiczeń.

Poniżej zamieszczam ćwiczenia przygotowujące do prawidłowej realizacji najtrudniejszej w języku polskim głoski, które ułatwią jej wywołanie i utrwalenie.

- odklejanie czubkiem języka przykrajonej do wałka dziąsłowego chrupki kukurydzianej, opłatka, dżemu itp.
- "żucie języka" - boki języka pomiędzy zębami trzonowymi, poruszanie żuchwą na boki,
- czubek języka dotyka raz dziąsła za górnymi, raz za dolnymi zębami – szybko ale dokładnie,
- "dzięcioł" - pukanie czubkiem języka w wałek dziąsłowy za górnymi zębami,
- naśladowanie odgłosu rybki wskakującej do wody - szybkie powtarzanie: plum
- naśladowanie odgłosu chlapania: chlapu, chlapu
- konik: szybko mówimy: patataj, patataj!;
- naśladujemy odgłos kłapania kłapek : powtarzamy szybko: klap, klap, klap
- masaż czubka języka przednimi zębami,
- udawanie bociana, powtarza w szybkim tempie: kle, kle, kle
- kłaskanie - "Zabawa w konika" (konik jedzie na wycieczkę: wolno, coraz szybciej, potem jak najszybciej wraca do domu na kolację, bo jest bardzo głodny).
- przeciskanie języka przez zaciśnięte zęby (masaż języka),
- na wargę dolną kładziemy kawałek kolorowego papieru, próbujemy go zdmuchnąć.
- ssanie lub naśladowanie ssania cukierka (np. mamby) - pocieramy językiem o podniebienie,
- szybkie wypowiedzenie głoski "l".

- śpiewanie różnych szybkich melodii na sylabach: la, la, la; lo, lo, lo, le, le, le; lu, lu, lu; ly, ly, ly.
- chiński język -szybkie powtarzanie zbitok sylabowych: nalapatada, nolopotodo, nelepetede, nuluputudu, nylypytydy,